

Vývoj a stav trestnej činnosti odsúdených osôb, zaťaženosť súdov Slovenskej republiky vo všeobecnosti, zaťaženosť osobitne okresných a osobitne krajských súdov pri vybavovaní trestných vecí za rok 2008, rovnako ako v predchádzajúcich rokoch sa porovnávajú podľa najdôležitejších štatistických ukazovateľov. Porovnanie sa uskutočňuje vždy za obdobie posledných piatich rokov. Podľa tohto spôsobu porovnávania prvým porovnávaným rokom v súčasnosti hodnoteného obdobia je rok 2004.

Od roku 2006 sa v ročenke v časti Trestná agenda zverejňujú štatistické údaje vykazované súdmi ako rozhodnuté podľa starých trestných kódexov (Tr. zákon č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, Tr. por. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) a súčasne štatistické ukazovatele vykazované súdmi ako rozhodnuté podľa súčasne platných a účinných trestných kódexov (Tr. zákon č. 300/2005 Z. z. a Tr. poriadok č. 301/200 Z. z.).

V porovnaní s rokom 2007 okresné sudy Slovenskej republiky vykázali nárast vecí došlých na sudy, aj nárast počtu osôb v týchto veciach stíhaných. V roku 2008 na okresné sudy došlo 31 839 vecí, v ktorých bolo stíhaných 38 074 osôb. Pri porovnaní s rokom 2007 je to o 1 355 (4,44 %) vecí a o 1 382 (3,77 %) osôb viac. V porovnaní s prvým rokom hodnoteného obdobia, t. j. rokom 2004, je to o 5 107 (19,10 %) vecí a o 3 986 (11,69 %) viac.

Okresné sudy Slovenskej republiky v roku 2008 vybavili 32 117 vecí, v ktorých bolo 38 548 osôb. V roku 2008 tak okresné sudy vybavili o 2 757 (9,39 %) viac trestných vecí ako došlo na sudy, v ktorých bolo stíhaných o 2 892 (8,11 %) viac osôb ako v roku 2007.

V roku 2008 na súdoch ostalo nevybavených 18 976 vecí, v ktorých bolo 24 986 stíhaných osôb. V tomto ukazovateli v porovnaní s rokom 2007 došlo k poklesu počtu nevybavených vecí o 273 (1,42 %) a osôb o 462 (1,82 %). V porovnaní s rokom 2004 však počet nevybavených vecí na súdoch vzrástol o 2 130 (12,64 %) a počet osôb v nich stíhaných vzrástol o 1 885 (8,16 %). Podiel nevybavených vecí v roku 2008 na celkovom počte vecí, ktoré boli vo vyhodnocovanom období na okresných súdoch (zostatok vecí z roku 2007 + nápad nových vecí v roku 2008) je 37,14 %. Je to o 2,45 % menej ako v roku 2007 a o 2,42 % menej ako v roku 2004.

Okresné sudy Slovenskej republiky v roku 2008 vybavili 1 999 väzobne stíhaných osôb. V časovom horizonte do 3 mesiacov od nápadu bolo vybavených 1 349 osôb, od 3 do 6 mesiacov 308 osôb, od 6 mesiacov do 1 roka 260 osôb, od 1 do 2 rokov 79 osôb a v horizonte viac ako 2 roky sudy vybavili 3 väzobne stíhané osoby.

Na vybavenie jednej väzobne stíhanej osoby sudy potrebovali v priemere 119 dní. V porovnaní s rokom 2007 je to o 5 dní menej (2007 – 124 dní). V porovnaní s rokom 2004 je to o 17 dní menej (rok 2004 – 136 dní). Tieto údaje sú dôkazom postupného zrýchľovania konania vo väzobných veciach na okresných súdoch.

Situácia sa zmenila k lepšiemu aj v ukazovateli **rýchlosti konania na okresných súdoch**. V roku 2008 potrebovali sudy na vybavenie jednej odsúdenej osoby priemerne 5,69 mesiaca. V porovnaní s rokom 2007 ide o zlepšenie o 0,29 mesiaca (2007 – 5,98 mesiaca). Pri porovnaní s rokom 2004 je to zhoršenie o 0,33 mesiaca (2004 – 5,36 mesiaca). V roku 2008 najnižšiu rýchlosť konania mali sudy Žilinského kraja, ktoré na vybavenie jednej odsúdenej osoby potrebovali v priemere 7,22 mesiaca. Pri porovnaní s rokom 2007 je to zlepšenie o 0,20 mesiaca (2007 – 7,42 mesiaca) a v porovnaní s rokom 2004 zlepšenie o 0,03 mesiaca (2004 – 7,25 mesiaca). V roku 2008 najrýchlejšie konali sudy Banskobystrického kraja. Na vybavenie jednej odsúdenej osoby potrebovali v priemere 4,50 mesiaca, čo je v porovnaní s rokom 2007 zlepšenie o 0,27 mesiaca (2007 – 4,77 mesiaca), avšak v porovnaní s rokom 2004 zhoršenie o 0,62 mesiaca (2004 – 3,88 mesiaca). Okresné sudy Slovenskej republiky v roku 2008 z celkového počtu 28 498 odsúdených osôb, v časovom horizonte do 1 mesiaca od nápadu do právoplatnosti rozhodnutia vybavili 6 540 osôb, čo je 22,95 %. V porovnaní s rokom 2007 je to nárast o 0,63 % (2007 – 22,32 %), v porovnaní s rokom 2004 je to ale pokles o 1,17 % (2004 – 24,12 %).

Aj v roku 2008 možno kvalitu rozhodovania okresných súdov overiť z ukazovateľov štatisticky zistených a vykázaných krajskými súdmi. V roku 2008 na krajské sudy ako na sudy II. stupňa (odvolacie konanie) v rámci odvolacej agendy (To) prišlo 3 697 vecí, v ktorých podalo odvolanie 4 280 osôb. Odvolacie sudy vybavili 3 689 vecí, ktoré sa týkali 4 266 osôb. K zamietnutiu odvolania alebo k jeho späťvzatiu došlo u 2 074 osôb, čo je 48,62 %. Rozsudok súdu I. stupňa bol zrušený a vec bola vrátená na nové konanie vo vzťahu k 1 051 osobám, čo je 24,64 %. Odvolacie sudy zmenili výrok o vine 37 osobám, čo je 0,87 %. Trest bol odvolacím súdom sprísnený 159 osobám, čo je 3,73 % a zmiernený 389 osobám, čo je 9,12 %. Oslobodených v odvolacom konaní bolo 105 osôb, čo je 2,46 % a inak skončených bolo 451 osôb čo je 10,57 %

odsúdených. V porovnaní s rokom 2007 krajské sudy ako sudy odvolacie zaznamenali nárast došlých odvolaní o 165 (4,67 %) a nárast počtu osôb v nich stíhaných o 169 (4,11 %). Pri porovnávaní s rokom 2004 ide však o pokles počtu odvolaní došlých na krajské sudy o 787 (17,55 %) a osôb v nich stíhaných o 1 041 (19,56 %).

Kvalita rozhodovania súdov I. stupňa v roku 2008 v porovnaní s rokom 2007 sa zlepšila v ukazovateli zamietnuté a späťvzaté. V roku 2008 zamietnutých a späťvzatých bolo 2 074 odvolaní (48,62 %), v roku 2007 to bolo v číselnom vyjadrení síce 2 076, avšak v percentuálnom vyjadrení 48,20 %, čo je zlepšenie o 0,42 %. Ukazovateľ zrušené a vrátené odvolacím súdom na nové konanie súdu I. stupňa však vykazuje zhoršenie. V roku 2008 bolo odvolacími súdmi zrušených a vrátených 1 051 (24,64 %), v roku 2007 1 032 (23,96 %), čo je zhoršenie o 0,68 %. V ukazovateli zmena vo výroku o vine v roku 2008 došlo k zlepšeniu. V roku 2008 to bolo 37 (0,87 %), v roku 2007 60 (1,39 %) z vybavených odvolaní, čo je zlepšenie o 0,52 %. V roku 2004 to bolo 58 (1,12 %), takže v roku 2008 došlo k zlepšeniu pri porovnaní s prvým rokom hodnoteného obdobia o 21 (0,25 %) vybavených odvolaní. Ukazovateľ trest sprísnený aj v roku 2008 zaznamenal mierny nárast. V roku 2008 to bolo 159 (3,73 %) vybavených odvolaní, v roku 2007 142 (3,30 %) odvolaní. V percentuálnom vyjadrení ide o nárast o 0,43 %. Pri porovnaní s rokom 2004, v ktorom bolo takto rozhodnutých 237 (4,59 %), ide o pokles o 78 (0,86 %) vybavených odvolaní. Pokles bol zaznamenaný v ukazovateli trest zmiernený. V roku 2008 to bolo 389 (9,12 %) a v roku 2007 415 (9,64 %) vybavených odvolaní, v roku 2008 došlo k zlepšeniu o 26 (0,52 %) odvolaní. V porovnaní s rokom 2004, kedy bolo takto vybavených 481 (9,31 %) odvolaní, došlo k zlepšeniu o 92 (0,19 %). V ukazovateli oslobodené v odvolacom konaní sa v porovnaní s rokom 2007 prejavilo mierne zlepšenie. V roku 2008 to bolo 105 (2,46 %) vybavených odvolaní, čo v porovnaní s rokom 2007 108 (2,51 %) odvolaní je zlepšenie o 3 (0,05 %). V porovnaní s rokom 2004 81 (1,57 %) však ide o zhoršenie o 24 (0,89 %) odvolaní. Ukazovateľ skončené inak v odvolacom konaní zaznamenal mierny pokles. V roku 2008 bolo inak skončených 451 (10,57 %), čo v porovnaní s rokom 2007 - 474 (11,01 %) je pokles o 23 (0,44 %) a v porovnaní s rokom 2004 519 (10,05 %) pokles v číselnom vyjadrení o 68 odvolaní, avšak v percentuálnom vyjadrení nárast o 0,52 %.

Vzhľadom k nadobudnutiu účinnosti nových Trestných kódexov (Trestný zákon č. 300/2005 Z. z. a Trestný poriadok č. 301/2005 Z. z.) od 1. januára 2006, došlo k zmene vecnej príslušnosti krajských súdov ako súdov I. stupňa. Krajské sudy Slovenskej republiky ako sudy I. stupňa (T) v zmysle ustanovenia § 564 ods. 3 Tr. por. od 1. januára vybavujú len veci, v ktorých bola podaná obžaloba pred dňom nadobudnutia účinnosti Tr. por. (t. j. veci, ktoré napadli do 1. januára 2006). Veci (podľa ustanovenia § 17 Tr. por. zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov patriace do vecnej príslušnosti krajských súdov ako súdov I. stupňa), v ktorých bola podaná obžaloba po 1. januári 2006, s prihliadnutím na ustanovenie § 17 Tr. por. (zákon č. 301/2005 Z. z.) od účinnosti zákona, t. j. od 1. januára 2006 vybavujú okresné sudy v sídle krajských súdov. Zmena je dôvodom rozdielu v počte došlých vecí na krajské sudy ako sudy I. stupňa v roku 2008.

Na krajské sudy Slovenskej republiky v roku 2008 došlo 10 vecí, v ktorých bolo 40 trestne stíhaných osôb. V porovnaní s rokom 2007 je to nárast o 5 (100,00 %) vecí a o 30 (300,00 %) osôb. Pri porovnávaní s rokom 2004 ide o pokles o 197 (95,17 %) vecí a o 368 (90,20 %) osôb. V roku 2008 krajské sudy ako sudy I. stupňa vybavili 83 vecí, v ktorých bolo 143 stíhaných osôb. V porovnaní s rokom 2007 je to pokles o 21 (20,19 %) vecí a o 74 (34,10 %) osôb. Pri porovnaní s rokom 2004 ide o pokles o 96 (53,63 %) vecí a o 197 (57,94 %) osôb. Na krajských súdoch ako na súdoch I. stupňa v roku 2008 ostalo nevybavených 272 vecí so 710 osobami. Pri porovnaní nevybavených vecí s rokom 2007 ide o pokles počtu nevybavených vecí o 73 (21,16 %) a pokles počtu osôb v nich stíhaných o 103 (12,67 %).

V roku 2008 krajské sudy spolu so Špeciálnym súdom vybavili 33 väzobne stíhaných osôb. V horizonte od 3 do 6 mesiacov bolo vybavených 6 väzobne stíhaných osôb, od 6 mesiacov do 1 roka 9, od 1 roka do 2 rokov 9 a v horizonte viac ako 2 roky, bolo vybavených 9 väzobne stíhaných osôb. Na vybavenie jednej väzobne stíhanej osoby bolo potrebných v priemere 540 dní. V porovnaní s rokom 2007 sudy v priemere o 50 dní vybavovali veci rýchlejšie (2007 – 590). V porovnaní s rokom 2004 (bez Špeciálneho súdu) je to však viac o 245 dní (2004 – 295).

Pokiaľ ide o rýchlosť konania v roku 2008 v celoslovenskom meradle, krajské sudy ako sudy I. stupňa (bez Špeciálneho súdu) potrebovali v priemere 55,91 mesiaca na vybavenie vecí od nápadu vecí na súd do právoplatnosti rozhodnutia. V porovnaní s rokom 2007 je to veľmi výrazné zhoršenie až o 27,33 mesiaca (2007 – 28,58 mesiaca). Ešte výraznejší je rozdiel pri porovnaní s rokom 2004, kde rozdiel činí 32,40 mesiaca (rok 2004 – 23,51 mesiaca).

Rýchlosť konania na krajských súdoch ako súdoch I. stupňa (T) v roku 2008 bola ovplyvňovaná aj častým predkladaním spisov na odvolací súd v dôsledku sťažností a námietok zaujatosti, žiadostí o odňatie a príkazanie vecí inému súdu. V neposlednom rade vplyv na celkovú dĺžku konania na krajských súdoch mala aj doba, od predloženia spisov v dôsledku opravných prostriedkov odvolaciemu súdu až do fyzického vrátenia spisov spolu s rozhodnutím odvolacieho súdu.

V roku 2008 konal najrýchlejšie Krajský súd v Nitre, ktorý na vybavenie jednej veci potreboval 43,58 mesiaca. Pri porovnaní s rokom 2007 je to mierne zhoršenie rýchlosti konania o 0,28 mesiaca (2007 – 43,30 mesiaca). V porovnaní s rokom 2004 ide o výrazné zhoršenie o 23,20 mesiaca (2004 – 20,38 mesiaca). Najhoršiu rýchlosť konania v roku 2008 mal Krajský súd v Trenčíne, ktorý na vybavenie jednej veci potreboval v priemere 75,60 mesiaca. Tento súd si v porovnaní s rokom 2007 pohoršil o 22,93 mesiaca (rok 2007 – 52,67 mesiaca). Pri porovnávaní s rokom 2004 je to zhoršenie rýchlosti konania o 62,81 mesiaca (2004 – 12,79 mesiaca).

Pre krajské súdy ako súdy I. stupňa ktoré „ukončujú“ veci z predošlých rokov, ostáva aj naďalej prioritou odstraňovať negatíva ovplyvňujúce plynulosť konania. I keď je všeobecne známe, že dôvody negatívne ovplyvňujúce dĺžku konania týchto súdov sú v prevažnej miere objektívne (veci s veľkým počtom obvinených osôb, skutkovo a právne náročné, rôzne obštrukcie so snahou oddialiť výsledok konania, nedisciplinovanosť obvinených, obhajcov, svedkov, ktorí ignorujú predvolania a mária plynulosť konania rôznymi spôsobmi, nekonečné námietky, sťažnosti a pod.), nemožno vylúčiť ani istú mieru subjektívnych dôvodov. Tieto sa odvíjajú od povrchného štúdia spisov cez nedostatočnú prípravu na pojednávanie (následky potom musí súd namáhavo odstraňovať dopĺňovaním dokazovania na hlavnom pojednávaní) cez neskoré vyhotovenie rozhodnutí; najmä v ďalšom konaní, ak bol podaný opravný prostriedok táto skutočnosť máva za následok oddialenie právoplatnosti rozhodnutia a tým predĺženie samotného trestného konania.

Na Špeciálnom súde k 1. januáru 2008 ostalo nevybavených 96 vecí s 242 stíhanými osobami. V priebehu roka 2008 na tento súd napadlo 136 vecí, v ktorých bolo stíhaných 260 osôb. Súd vybavil v roku 2008 127 vecí s 234 osobami. K 31. decembru 2008 ostalo na súde nevybavených 107 vecí s 268 osobami. Z nevybavených vecí bolo v časovom horizonte do 3 mesiacov 35 vecí v horizonte od 3 mesiacov do 6 mesiacov 14 vecí, v horizonte od 6 mesiacov do 1 roka 13 vecí, v horizonte od 1 roka do 2 rokov 21 vecí, v horizonte od 2 rokov do 3 rokov 16 vecí a v horizonte od 3 rokov do 4 rokov 8 vecí.

V roku 2008 súd nevybavil žiadnu väzobne stíhanú osobu.

Právoplatne odsúdených bolo týmto súdom v roku 2008 celkom 97 osôb. Od nápadu veci na súd do právoplatnosti rozhodnutia v časovom horizonte do 1 mesiaca bolo vybavených 39 osôb, čo je 40,21 %. V porovnaní s rokom 2007 ide o nárast o 23,97 % (v roku 2007 – 16,24 %). V horizonte od 1 mesiaca do 3 mesiacov vybavil súd 29 osôb čo je 29,90 %. V porovnaní s rokom 2007 je to pokles o 5,19 % (rok 2007 – 35,90 %). V horizonte od 3 mesiacov do 6 mesiacov bolo vybavených 10 osôb čo je 10,31 %. V porovnaní s rokom 2007 došlo nárastu o 3,47 % (rok 2007 – 6,84 %). V horizonte od 6 mesiacov do 9 mesiacov boli vybavené 3 osoby čo je 3,09 %. V porovnaní s rokom 2007 je to pokles o 4,60 % (rok 2007 – 7,69 %). V horizonte od 9 mesiacov do 1 roka 2 osoby čo je 2,06 %. V porovnaní s rokom 2007 je to pokles o 2,21 % (rok 2007 – 4,27 %). V časovom horizonte viac ako 1 rok súd vybavil 14 osôb čo je 14,43 %. V porovnaní s rokom 2007 došlo k poklesu o 14,63 % (rok 2007 – 29,06 %).

V priemere v rýchlosti konania vybavovania na súde došlo v roku 2008 k zlepšeniu o 3,36 mesiaca (2007 – 8,74 mesiaca). Prvý rok hodnoteného obdobia rok 2004 nemožno porovnávať, vzhľadom na vznik Špeciálneho súdu k 1. júlu 2005.

V roku 2008 v komentári k trestnej agende Štatistickej ročenke spolu s okresnými, krajskými a špeciálnym súdom sú vyhodnotené aj **vojenské súdy**.

Dôvodom ich zahrnutia do vyššie uvedenej kapitoly je skutočnosť, že vojenské súdy 1. apríla 2009 zanikli a ich agendu prevzali ako súdy nástupnícke okresné súdy (v Bratislave, Banskej Bystrici a v Prešove) v sídle krajského súdu v kraji, v ktorom vojenské súdy do 1. apríla 2009 pôsobili. Táto skutočnosť bude mať reálny dopad v roku 2009 predovšetkým na počty neskončených vecí na nástupníckych súdoch.

Na vojenských obvodových súdoch v roku 2008 ostalo k 1. januáru nevybavených 275 vecí, v ktorých bolo 309 stíhaných osôb. K týmto veciam v roku 2008 napadlo ďalších 210 vecí s 215 stíhanými osobami. Súdy vybavili 248 vecí s 263 osobami. K 31. decembru 2008 ostalo na vojenských obvodových súdoch nevybavených 237 vecí s 261 osobami.

Vyšší vojenský súd ako súd odvolací (To) k 1. januáru 2008 mal nevybavených 11 vecí v ktorých bolo stíhaných 11 osôb. V roku 2008 v agende To napadlo 88 vecí s 95 osobami. Súd vybavil 78 vecí s 85 osobami. Nevybavených k 31. decembru 2008 ostalo 21 vecí v ktorých bolo stíhaných 21 osôb.*

** Údaj o veciach vybavených Vyším vojenským súdom uvádzaný v komentári nekorešponduje s údajmi o celkovej počte vecí vybavených týmto súdom, uvedenými v tabuľkovej časti ročenky. Dôvodom je skutočnosť, že v ročenke sa hodnotí v činnosti súdov len tzv. hlavná agenda (To) a tzv. vedľajšie agendy rovnako ako údaje o sťažnostiach sa do celkových údajov o veciach vybavených súdom nezapočítavajú.*

V roku 2008 súdy Slovenskej republiky (bez vojenských súdov) **právoplatne** odsúdili 28 681 osôb, ktoré spáchali 38 984 trestných skutkov. V porovnaní s rokom 2007 je to o 1 614 (5,96 %) právoplatne odsúdených osôb a o 3 322 (9,32 %) skutkov viac. V roku 2004 to bolo o 1 875 (6,54 %) právoplatne odsúdených osôb a o 1 379 (3,54 %) skutkov menej.

Index odsúdených osôb (Io) t. j. počet právoplatne odsúdených páchatel'ov na celkovom počte trestne zodpovedných osôb prepočítaný na 10 000 obyvateľ'ov, bol v roku 2008 daný číslom 62, v roku 2007 číslom 59 a v roku 2004 číslom 61. Na index odsúdených osôb má vplyv pohyb počtu trestných konaní a počty vecí došlých na súdy a súdmi právoplatne vybavených.

V roku 2008 súdy právoplatne odsúdili celkom 28 681 páchatel'ov. Na tomto počte sa **recidivisti** podieľali 27,94 % (2007 – 4,95 %, 2004 – 11,08 %).

Zdanlivo veľmi vysoký nárast percentuálneho podielu recidivistov na celkovom počte právoplatne odsúdených páchatel'ov, v porovnaní s rokom 2007 nemusí zodpovedať skutočnému počtu odsúdených recidivistov. Aj v roku 2008 totiž nebolo vyznačovanie recidívy (napriek usmerneniu ministerstvom spravodlivosti) zo strany súdov jednotné. Niektoré súdy za recidívu považovali každé odsúdenie uvedené v odpise z registra trestov. Takto vyznačená súdom uznaná recidíva potom mala odraz v percentuálnom vyjadrení podielu recidivistov na vývoji trestnej činnosti.

V kategórii **mladiství** v roku 2008 podiel právoplatne odsúdených na celkovom počte páchatel'ov bol 7,41 %. V uvedenej kategórii v porovnaní s rokom 2007 vzrástol o 0,31 % (2007 – 7,10 %), avšak v porovnaní s rokom 2004 je tu pokles percentuálneho podielu o 0,14 % (2004 – 7,55 %).

V kategórii **ženy** v roku 2008 bol podiel právoplatne odsúdených na celkovom počte odsúdených 14,14 %. V porovnaní s rokom 2007 je to nárast o 0,99 % (2007 – 13,15 %) a v porovnaní s rokom 2004 nárast až o 2,18 % (2004 – 11,96 %).

Z celkového počtu 28 681 právoplatne odsúdených páchatel'ov za rok 2008, súdy nepodmienečné tresty odňatia slobody uložili 5 391 odsúdeným osobám, čo predstavuje 18,8 % podiel.

Trest odňatia slobody s podmienečným odkladom výkonu trestu bol uložený 19 364 odsúdeným páchatel'om, čo predstavuje 67,5 % podiel.

Peňažný trest bol uložený 1 681 odsúdeným páchatel'om, čo predstavuje 5,9 % podiel.

Iné samostatné tresty boli uložené 1 681 osobám, čo je 5,9 % podiel.

Nárast počtu odsúdených páchatel'ov však nenašiel svoj odraz v niektorých druhoch trestov. Počet páchatel'ov odsúdených na nepodmienečný trest odňatia slobody v porovnaní s rokom 2007 poklesol o 39 (1,3 %) osôb. V porovnaní s rokom 2004 ide o nárast o 168 v číselnom vyjadrení avšak v percentuálnom o pokles o 0,7 % právoplatne uložených trestov.

Pri trestoch odňatia slobody s podmienečným odkladom výkonu trestu bol v roku 2008 počet odsúdených o 1934 (3,1 %) páchatel'ov vyšší ako v roku 2007.

Aj pri tomto druhu trestu bol počet uložených trestov v číselnom vyjadrení vyšší ako v roku 2004 o 405 ale podiel v percentuálnom vyjadrení zaznamenal pokles o 3,2 % uložených trestov.

Peňažných trestov bolo v roku 2008 uložených viac o 497 (1,5 %) ako v roku 2007. Pri porovnaní s rokom 2004 bolo peňažných trestov uložených viac o 320 (0,8 %).

Iných samostatných trestov bolo v roku 2008 uložených o 752 (3,1 %) menej ako v roku 2007 avšak o 1 126 (3,8 %) viac ako v roku 2004.

Aj v roku 2008 súdy rozhodovali podľa Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov a súčasne aj podľa Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. účinného od 1. januára 2006. Preto aj štatistika vybraných trestných činov bola vedená podľa príslušných skutkových podstát z obidvoch zákonov.

Podľa Trestného zákona č. **140/1961 Zb.** v znení neskorších predpisov za trestné činy majetkovej povahy (krádež - § 247, sprenevera - § 248, podvod - § 250) bolo právoplatne odsúdených 1 050 osôb, za trestné činy proti životu a zdraviu (§ 221, § 222, § 225) bolo právoplatne odsúdených 289 osôb, za trestný čin lúpeže (§ 234) bolo odsúdených 101 osôb, za trestný čin znásilnenia, sexuálneho zneužívania, a súlože medzi príbuznými (§ 241, § 243, § 245) bolo právoplatne odsúdených 27 osôb. Za trestný čin vraždy (§ 219) bolo právoplatne odsúdených 15 osôb.

Podľa Trestného zákona č. **300/2005 Z. z.** za majetkové trestné činy (krádež - § 212, sprenevera - § 213, podvod - § 221) bolo právoplatne odsúdených 6 929 osôb, za trestné činy proti životu a zdraviu (ublíženie na zdraví - § 155, § 156, zabitie - § 147, § 148) bolo právoplatne odsúdených 1 275 osôb, za trestný čin lúpeže (§ 188) bolo právoplatne odsúdených 473 osôb. Preč trestné činy so sexuálnym motívom (trestné činy - znásilnenia - § 199, sexuálneho násillia - § 200, sexuálneho zneužívania - § 201,

§ 202, súlože medzi príbuznými - § 203) bolo právoplatne odsúdených 203 osôb. Pre trestný čin vraždy (úkladná vražda - § 144, vražda - § 145) bolo právoplatne odsúdených 35 osôb.

Celkom - za vybrané trestné činy majetkové bolo v roku 2008 právoplatne odsúdených 7 979 osôb, čo je 27,82 % páchatel'ov, za **vybrané trestné činy proti životu a zdraviu** bolo právoplatne odsúdených 1 546 osôb, čo je 5,45 % páchatel'ov, za **trestný čin lúpeže** bolo právoplatne odsúdených 574 osôb, čo je 2,00 % páchatel'ov. Za **trestné činy so sexuálnym motívom** bolo právoplatne odsúdených 230 osôb, čo je 0,80 % páchatel'ov, za **trestný čin vraždy** súdy právoplatne odsúdili 50 osôb, čo je 0,17 % páchatel'ov. Za **iné trestné činy** z celkového počtu odsúdených percentuálny podiel v roku 2008 činil 63,75 % páchatel'ov.

Porovnaním s rokom 2007 pri majetkových trestných činoch došlo k poklesu o 0,41 % odsúdených, výraznejší pokles je v porovnaní s rokom 2004 až o 9,23 %.

Pri trestnom čine ublíženia na zdraví v porovnaní s rokom 2007 je mierny nárast podielu percenta právoplatne odsúdených o 0,19 %, pri porovnaní s rokom 2004 je to pokles o 0,81 % odsúdených páchatel'ov.

Pomer páchatel'ov právoplatne odsúdených v roku 2008 za trestný čin lúpeže v porovnaní s rokom 2007 mierne poklesol o 0,31 %, v porovnaní s rokom 2004 je tento pokles o 0,17%. odsúdených páchatel'ov.

Pri trestných činoch so sexuálnym motívom v roku 2008 došlo k poklesu o 0,11 %. V porovnaní s rokom 2004 je to pokles o 0,17 % odsúdených páchatel'ov.

Pri trestnom čine vraždy v roku 2008 v porovnaní s rokom 2007 došlo k poklesu podielu právoplatne odsúdených páchatel'ov o 0,12 %, v porovnaní s rokom 2004 je to takmer nebadateľný pokles o 0,04 % odsúdených páchatel'ov.

Pre iné trestné činy počet právoplatne odsúdených osôb v roku 2008 stúpol o 0,75 % v porovnaní s rokom 2007; pri porovnaní s rokom 2004 počet právoplatne odsúdených páchatel'ov za iné trestné činy stúpol o 10,38 % právoplatne odsúdených.

Uvedené údaje neodrážajú skutočnú realitu súčasnej kriminality obyvateľstva. V mnohých prípadoch a to predovšetkým pri trestných činoch so sexuálnym motívom, týranie blízkej osoby a zverenej osoby, vydieranie, obchodovanie s ľuďmi, úžera, atď, ide o latentnú trestnú činnosť. Veľakrát sú to práve poškodené osoby, ktoré spáchanie toho ktorého trestného činu neoznámia orgánom činným v trestnom konaní. Najčastejšie ich vedie k tomu pocit hanby, obavy z reakcie okolia a blízkych, pocit že majú svoj podiel viny na situácii v ktorej došlo k spáchaniu skutku, pocit beznádeje s presvedčením, že im nik nemôže pomôcť. V mnohých prípadoch dôvodom neoznámenia spáchaného trestného činu poškodenou osobou, je závislosť predovšetkým materiálna od páchatel'a (manželka, družka, rodičia, deti). Vyskytujú sa i prípady, že poškodení neoznámia trestnú činnosť páchatel'a skutku z obavy pred naplnením vyhrožok (zastrašovanie fyzickou ujmom, fyzickou likvidáciou poškodeného alebo jeho najbližších, spôsobenia škody alebo úplného zničenia majetku atď).

Súdy Slovenskej republiky v roku 2008 uložili 28 **trestov domáceho väzenia**, 578 **trestov povinnej práce** a schválili **5741 dohôd o vine a treste**.

Tresty sa štatisticky začali vykazovať len od 1. januára 2006, preto ich možno porovnať iba s rokom 2007.

V porovnaní s rokom 2007 trestov domáceho väzenia bolo uložených o 3 viac ako v roku 2007, trestov povinnej práce viac o 229 a súdy schválili o 1 313 viac dohôd o vine a treste.

V roku 2008 súdy podľa Tr. por.- zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, podľa § 226 právoplatne oslobodili 790 osôb. Podľa Tr. por. zák. č. 301/2005 Z. z. právoplatne oslobodili 876 osôb.

Súdy Slovenskej republiky v roku 2008 právoplatne oslobodili celkom 1 666 osôb.

V porovnaní s rokom 2007 kedy bolo právoplatne oslobodených 1 605 osôb, je to nárast o 61 osôb. Pri porovnaní s rokom 2004 kedy súdy právoplatne oslobodili 1 223 páchatel'ov je to nárast o 443 osôb.

V roku 2008 súdy Slovenskej republiky podľa Tr. por. – zák. Č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov - § 307 podmienčne zastavili trestné stíhanie 348 páchatel'om, podľa Tr. por. – zák. č. 301/2005 Z. z. – § 216, trestné stíhanie súdy podmienčne zastavili 357 páchatel'om.

Celkovo súdy v roku 2008 **podmienenčne zastavili** trestné stíhanie 705 páchatel'om. V porovnaní s rokom 2007 kedy bolo trestné stíhanie podmienenčne zastavené 1 031 páchatel'om je to pokles o 326 (31,62 %) páchatel'ov.

V porovnaní s rokom 2004 v ktorom súdy podmienčne zastavili trestné stíhanie 764 páchatel'om je to menej o 59 (7,42 %) páchatel'ov.

K zastaveniu trestného stíhania súdmi podľa § 223 Tr. por. (zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) a podľa § 281 Tr. por. (zák. č. 301/2005 Z. z. došlo v roku 2008 vo vzťahu k 578 osobám.

V porovnaní s rokom 2007 je to nárast o 6 (1,05 %) osôb, v porovnaní s rokom 2004 ide o nárast o 74 (14,68 %) osôb.

V roku 2008 súdy postúpili inému orgánu trestné veci podľa Trestného poriadku (zák. č. 141/18961 Zb. v znení neskorších predpisov) týkajúce sa 13 osôb a podľa Tr. por. (zák. 301/2005 Z. z.) trestné veci týkajúce sa 126 osôb.

Celkovo v roku 2008 súdy právoplatne **postúpili** inému orgánu trestné veci týkajúce sa 139 osôb. V porovnaní s rokom 2007 v ktorom šlo o 171 osôb je to pokles o 32 (18,71 %) osôb, v porovnaní s rokom 2004 kedy sa týkalo 148 osôb kde o pokles o 9 (6,08 %) osôb.

Zmier a následné **zastavenie trestného stíhania** ako kategória štatistického vykazovania boli zavedené iba v roku 2006. Nemožno preto tieto štatistické ukazovatele porovnať s prvým rokom vykazovaného obdobia s rokom 2004.

V roku 2008 súdy o o zmieri a následnom zastavení trestného stíhania rozhodli vo vzťahu k 231 osobám. V roku 2007 to bolo vo vzťahu k 197 osobám, takže nárast činil 34 (17,26 %) osôb.

Z celkového počtu 28 681 právoplatne odsúdených páchatel'ov v roku 2008 pod **vplyvom alkoholu** spáchalo trestný čin 3 131 odsúdených to je 10,9 %.

V porovnaní s rokom 2007 ide o nárast o 259 (0,3 %) osôb, v porovnaní s rokom 2004 je to v číselnom vyjadrení nárast o 294, v percentuálnom podiele o 0,3 % odsúdených osôb.

V osobitne sledovaných kategóriách páchatel'ov - v kategórii **ženy** – ide o 100 odsúdených, t. j. 3,2 %, čo je v porovnaní s rokom 2007 nárast v číselnom vyjadrení o 8 osôb ale v percentuálnom vyjadrení je podiel rovnaký a v porovnaní s rokom 2004 nárast o 23 (0,5 %) odsúdených osôb.

V kategórii **mladiství** - v roku 2008 bolo právoplatne odsúdených 57 t. j. 1,8 % osôb. V porovnaní s rokom 2007 ide o rovnaký počet odsúdených avšak v porovnaní s rokom 2004 došlo k poklesu o 19 (0,9 %) odsúdených mladistvých osôb.

Počet právoplatne odsúdených osôb pre páchanie trestnej činnosti pod **vplyvom návykovej látky** (drog) zaznamenal nárast počtu odsúdených v tejto kategórii. Z celkového počtu odsúdených v roku 2008 išlo o 406 čo je 1,42 % odsúdených osôb. V porovnaní s rokom 2007 je to v číselnom vyjadrení nárast o 12 ale v percentuálnom vyjadrení pokles o 0,04 % osôb a v porovnaní s rokom 2004 až o 118 (0,35 %) odsúdených osôb.

V roku 2008 súdy **právoplatne uložili celkom** 1 063 ochranných opatrení. Je to o 123 (13,09 %) ochranných opatrení viac ako v roku 2007 a o 612 (135,70 %) ochranných opatrení viac ako v roku 2004.

Protialkoholických (PAL) ústavných liečení bolo právoplatne uložených 247, ambulantnou formou 344 liečení. V porovnaní s rokom 2007 je to pokles ústavných liečení o 4 (1,59 %) a nárast ambulantných liečení o 89 (34,90 %).

V porovnaní s rokom 2004 ide o o 130 (111,11 %) ústavných liečení a o 211 (158,65 %) liečení ambulantnou formou.

Protitoxikomanických (PTL) ústavných liečení v roku 2008 bolo uložených 119 čo je v porovnaní s rokom 2007 menej o 4 (3,25 %) a v porovnaní s rokom 2004 viac o 56 (88,89 %) liečení. Ambulantnou formou bolo v roku 2008 uložených 144 liečení, čo je o 20 (16,13 %) viac ako v roku 2007 a o 57 (65,52 %) viac ako v roku 2004.

Psychiatrické ústavné liečenie v roku 2008 bolo uložené 31 osobám a ambulantnou formou 71 osobám. V porovnaní s rokom 2007 je to o 15 (5,15 %) viac. Údaje za rok 2004 nie sú k dispozícii a nemožno ich porovnať; samostatne sa psychiatrické liečenia začali vykazovať až od roku 2005. Do tohto času boli zahrnuté v kategórii liečení ako „iné“.

Sexuologické liečenia ústavnou formou súdy v roku 2008 uložili 11 osobám, ambulantnou formou sa malo liečiť 8 páchatel'ov. V porovnaní s rokom 2007 ide o nárast ústavných liečení o 4 (57,14 %), ambulantnou formou bol uložený aj v roku 2007 rovnaký počet liečení.

Aj kategória sexuologických liečení bola po prvý raz samostatne štatisticky vykázaná v roku 2005. Do tej doby bola rovnako zahrnutá v kategórii „iné liečenia“. Nemožno preto porovnávať tieto liečenia s prvým rokom hodnoteného obdobia, t.j. rokom 2004.

Ochrannú výchovu súdy v roku 2008 uložili 8 páchatel'om, čo je o 1 (11,11 %) opatrenie menej ako v roku 2007 a o 2 (33,33 %) viac ako v roku 2004.

Ochranný dohľad v roku 2008 súdy právoplatne uložili 80 odsúdeným. V porovnaní s rokom 2007 ide o nárast o 14 (21,21 %) týchto ochranných opatrení. Táto kategória je novou kategóriou, ktorá bola štatisticky prvý rok vykázaná v roku 2006. Nie je preto možné porovnať ju s prvým rokom hodnoteného obdobia s rokom 2004.

V roku 2008 dochádza k celkovému nárastu nerealizovaných ochranných liečení. K 31. decembru 2008 bolo vykázaných 1 095 nerealizovaných liečení. V porovnaní s rokom 2007 (1057) je to nárast o 38 liečení, v porovnaní s rokom 2004 nárast o 51 nerealizovaných liečení.

V protialkoholických (**PAL**) liečeniach bolo ku koncu roku 2008 vykázaných nerealizovaných 499 liečení. V porovnaní s rokom 2007 (532) došlo k poklesu počtu nerealizovaných liečení o 33 (6,20 %) a v porovnaní s rokom 2004 (430) k nárastu o 69 (16,05 %) liečení.

Pre nedostatok kapacít v roku 2008 nebolo realizovaných 111 liečení, čo je o 20 (21,98 %) viac ako v roku 2007 a o 57 (105,56 %) viac ako v roku 2004.

Z dôvodu **neznámeho pobytu** v roku 2008 nebolo realizovaných 117 liečení, čo je o 17 (17,00 %) liečení viac ako v roku 2007 a o 64 (120,75 %) viac ako v roku 2004.

Z iného dôvodu v roku 2008 nebolo realizovaných 271 liečení. V porovnaní s rokom 2007 bol zaznamenaný pokles o 70 (20,53 %) liečení, v porovnaní s rokom 2004 pokles o 52 nerealizovaných liečení.

Z protitoxikomanických (**PTL**) liečení v roku 2008 nebolo realizovaných celkom 425 liečení. V porovnaní s rokom 2007 je to nárast počtu o 54 (14,56 %), v porovnaní s rokom 2004 je pokles nerealizovaných liečení o 68 (13,79 %).

Pre nedostatok kapacít nebolo v roku 2008 realizovaných 109 liečení, čo je v porovnaní s rokom 2007 nárast o 32 (41,56 %) nerealizovaných liečení, v porovnaní s rokom 2004 nárast o 9 (9,00 %) nerealizovaných liečení.

Neznámy pobyt bol v roku 2008 dôvodom 127 nerealizovaných liečení. V porovnaní s rokom 2007 ide o nárast o 2 (1,60 %) nerealizovaných liečení, v porovnaní s rokom 2004 o nárast o 24 (23,30 %) nerealizovaných liečení.

Pre **iný dôvod** v roku 2008 nebolo realizovaných 189 liečení. V porovnaní s rokom 2007 ide o nárast o 20 (11,83 %) liečení. V porovnaní s rokom 2004 však ide o pokles o 101 (34,83 %) nerealizovaných liečení.

V roku 2008 krajom s najvyšším počtom nerealizovaných liečení bol Bratislavský kraj s počtom 319 liečení. Je to o 23 (7,77 %) nerealizovaných liečení viac ako v roku 2007 a o 59 (15,61 %) liečení menej ako v roku 2004.

Najnižší počet nerealizovaných liečení v roku 2008 mal Žilinský kraj, ktorý vykazoval 40 nerealizovaných liečení. Je to o 2 (4,76 %) menej ako v roku 2007 a o 14 (53,85 %) liečení viac ako v roku 2004.

K 31. decembru 2008 **výkon trestu odňatia slobody** nenastúpilo 2 122 právoplatne odsúdených osôb. V porovnaní s rokom 2007 je to o nárast o 88 (4,33 %) právoplatne odsúdených a v porovnaní s rokom 2004 nárast o 233 (12,33 %) právoplatne odsúdených.

Odsúdených, ktorí výkon trestu odňatia slobody nenastúpili hoci od jeho uloženia uplynulo viac ako 3 mesiace, v roku 2008 bolo 1 556. V porovnaní s rokom 2007 ide o pokles o 12 (0,77 %) odsúdených a v porovnaní s rokom 2004 je to pokles o 114 (6,83 %) odsúdených.

Aj v roku 2008 (ako v predchádzajúcich rokoch) počet odsúdených, ktorí výkon trestu odňatia slobody nenastúpili zo **zákonných dôvodov** (povolený odklad výkonu trestu odňatia slobody podľa § 409, § 410 Tr. por.), je v porovnaní s celkovo nenastúpenými trestami minimálny. V roku 2008 z uvedených dôvodov nenastúpilo výkon trestu odňatia slobody 40 osôb. V porovnaní s rokom 2007 (45) je to o 5 (11,11 %) menej a v porovnaní s rokom 2004 (61) o 21 (34,43 %) nenastúpených trestov odňatia slobody menej.

Pre **neznámy pobyt** v roku 2008 do výkonu trestu odňatia slobody nenastúpilo 725 odsúdených. V porovnaní s rokom 2007 (692) ide o nárast o 33 (4,77 %) odsúdených, v porovnaní s rokom 2004 (653) o nárast o 72 (11,03 %) odsúdených.

Už tradične je počet nenastúpených trestov každoročne najvyšší v ukazovateli **iná príčina**. Z tohto dôvodu do výkonu trestu odňatia slobody v roku 2008 nenastúpilo 791 odsúdených. V porovnaní s rokom 2007 (831) došlo k poklesu nenastúpených trestov odňatia slobody o 40 (4,81 %) a v porovnaní s rokom 2004 (956) o 165 (17,26 %) nenastúpených trestov odňatia slobody.

Ako v predošlých rokoch tak aj v roku 2008 je počet odsúdených, ktorí nenastúpili výkon trestu odňatia slobody zo **zákonných dôvodov**, v porovnaní s ostatnými kategóriami nenastúpených trestov je mizivý.

Poklesol síce počet nenastúpených trestov pre inú príčinu avšak súčasne vzrástol počet nenastúpených trestov z dôvodu neznámeho pobytu.

Aj napriek zaznamenaným miernym výkyvom, počet nenastúpených trestov odňatia slobody z iných ako zákoných dôvodov je stále vysoký. Stále pretrváva potreba najužšej spolupráce súdov s políciou a nevyhnutnosť nekompromisného postupu súdov v spolupráci s políciou voči odsúdeným, ktorý sa zámere vyhýbajú výkonu trestu odňatia slobody bez náležitého dôvodu.